

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Bernardini Scardaeonii Patauini Presbyteri de Castitate Libri Septem

Scardeone, Bernardino

Venetiis, 1542

De multiplici coelibatu, & q[ue] fornicatio sit semper graue peccatum cap.
i

urn:nbn:de:hbz:466:1-30433

DE SACRIS VIRG.

liberorum : promittit illis Deus (ut nuper dicebamus)
honorem magnum in regno cœlorum , quum dicat
Dabo eis in domo mea , & in muris meis locum nomi-
natum . Et ne quæuis foecunditas possit eorum sterilita-
ti præferri . Dabo inquit eis non locum solum , sed me-
lius nomen à filiis & filabus . Et item ne eis longæuita-
tis posteritas desit , quæ nomen eorum ad posteros fes-
tat , quod ex infœcunditate nuptiarum prouenire uide-
tur , subdit . Nomen sempiternum dabo eis , quod non
peribit . Efferant sese coniugati modo , & ubertate libe-
rorum sese iactent , dum tamen eunuchi nostri absq; ulla
foecunditate corporali (ut nuper audistis) maiorem si-
bi uendicent laudem apud Deum , q̄ foecundi quantum
libet parentes . De his ergo deinceps nobis est dicendū :
sed prius quot genera coelibum sit annumeremus : po-
stea quo nam pacto extra matrimonium uiuant plaricq;
quàmq; male quidam mentiantur coelibatum , di-
camus .

De multiplici coelibatu , & q̄ fornicatio sit semper
graue peccatum . Cap. I.

TRes equidem coelibum diuersitate esse com-
perio : primam eorum , qui nondum matrimo-
nium contraxerunt , & ex his sunt Virgines : se-
cundam eorum qui præmatura morte coniugum solu-
ti sunt ab uxore , & ex his sunt Viduæ : tertiam uero illo-
rum , qui non tantum liberi , & soluti à matrimoniis sunt
uerum etiam ex sua professione addicti , & consecrati
Deo : uoueruntq; perpetuum coelibatum , & firmū pro-
positum castitatis , & ex his sunt monachi & clerici , &
uelatæ uirgines , & quicunq; ex eo q̄ sacris iniciati sunt
obligantur tacito uoto ad perpetuam castitatem , ut
infra latius de hoc ipso suo loco dicemus . Horum autē
quisquis per nefas certam continentiaæ metam transie-
rit , absq; dubio peccatum fornicationis incurrit , et effi-
ciunt

citur consequenter eternæ mortis reus. Dicit enim Ioannes fornicatorum partem cum ueneficis, idolatrisq; futuram esse in stagno ignis, & sulphure ardenti. Illis uero, qui nondum sunt ullis coniugii legibus alligati: aut si quando fuerint, uxorum morte, soluti sunt integrum sane est uel uxorem rursus ducere, uel continere si malint. Sic enim dictum est de his ab Apostolo. Qui duxerit uxorem, non peccauit, tribulationem tamen carnis habebunt eiusmodi. Idem quoque de mulieribus iudicium ab eodem prolatum, est quod de maribus. Vos loquitur, iuniores nubere, & quæ non potest continere nubat: melius est nubere quam uiri: sanctius tamen si sic permanserit, sicut & ego. At illis, qui iam castitatem uel uoto, uel susceptione sacri ordinis ultro promiserant, sic idem ipse Apostolus mandat dicens. Solutus es ab uxore, noli quærere uxorem. Et rursus. In ea uocatione, qua quisque uocatus est, maneat. Siquidem alii uocati sunt ad generationem prolis per carnis operam, alii uocati sunt in sanctificationem per carnis continentiam. Eligat ergo quod quisque mauult, modo fornicationem deuitet, quæ semper est mortale peccatum. Verum prouidentum est ne quis erret quum legat in sanctorum patrum decretis distinctione trigesima quarta. Is qui non habet uxorem, & pro uxore concubinam habet, à communione non repellatur, dummodo unius mulieris, aut uxoris, aut concubinæ sit coniunctione contentus. Ibi autem concubinam pro scorto dici ne credas neque dicas ex eo talem copulam non esse peccatum: quando qui eiusmodi concubinam pro uxore habeat (ut ibi dicitur) non repellatur à communione fidelium. Sed hoc quomodo absque errore intelligendum sit, breuiter exponamus. Scire autem oportet in primis tripartitum esse nuptiale bonum (ut scribit. D. Augustinus) fidei scilicet, prolis, & sacramenti. In fide enim attenditur, ne post uinculum conjugale, uxor cum alio, quam cum uiro, aut

Apoc. 21

1. Cor. 7

Ibidem

Ibidem

Ibidem

D

DE COELIBATV

uir cum alia, q̄ cum uxore se commisceat. In prole uero, ut foetus amanter suscipiatur, & religiose educetur. In sacramento deniq̄, ne confugium, nisi per alterius obitum dissoluatur. Concubina ergo intelligitur ibi, quæ cunctis non gratia prolis, sed explendæ sibi diuisi causa & ad uitandam fornicationem, domi cõiugali affectione habetur: licet illud prolis bonum, uel ætatis, uel naturæ, uel aliquo def. ctu haberi omnino non possit. Eius modi autem coniunctionem non fornicatione, sed coniugium appellat Augustinus: qui in libro de bono coniugali, sic ait. Solet quæri, quum masculus, & fœmina, nec ille maritus, nec illa uxor alterius, sibi et, non filiorum procreandorum, sed pro incontinentia solius concubitus causa copulantur, ea fide media, ut nec illa cum altero, nec ille cum altera id faciat, utrum nuptiæ sint uocandæ. Et enim non absurde potest hoc appellari connubium, si usq̄ ad mortem alicuius eorum id inter eos conuenerit, & prolis generationem, quanuis non ea causa iuncti sint, non uitauerint tamen: ut uel nolint sibi nasci filios, uel opere aliquo malo agant. ne nascantur. Cæterum si uel utrunq̄, uel unum horum desit, non inuenio quomodo has nuptias appellare possimus. Hæc ille. Talis ergo est illa, quæ ibi appellatur concubina, q̄ solius concubitus causa ducatur: qui quidem concubitus, & si non uidetur carere culpa tamen uenia dignus est, nec prorsus interdicitus. Sed falluntur quidam in illius nominis appellatione, a uulgari ppriate diuersa: nam ibi concubina non intelligitur scortum, uel meretrix, ut uulgò dicimus sed mulier, quæ solennitatibus, ac legalibus nuptiis prætermisissis, solo affectu maritali coniungitur: quæ consensu profectò uxor est, licet adhuc ob defectum solennitatis concubinam lex nominet. Et propterea alibi etiam legitur. Si quis post acceptum sacram baptismi secundis fuerit nuptiis copulatus, aut concubinam habuerit, nec episcopus potest effici, nec sacer

11. 303

11. 303

11. 303

11. 303

11. 303

32. q. 2. c.
Cõcubi
na.

Dist. 33

dos. Ibi enim concubina pro coniuge ponitur, non pro scorto: alioqui non faceret bigamum, nec impediret sacerdotium: quoniam si quis post mortuam uxorem iunctus fuisset cum scorto coitu fornicario, non propterea uetatur, acta poenitentia, ad sacerdotium promoueri. Sic & uxores Abraham præter Saram, quæ præcipua fuerat, dictæ sunt concubinæ. Scriptura namq; diuina aliquando uxorem appellat concubinam: sic enim legitur. Habeo filiam uirginem, & hic homo habet concubinam, adducam eas ad uos, & cætera quæ sequuntur. Atqui uero quæ concubina ibi dicitur, uxor erat, ut ibidem sæpius nominatur. Nullo ergo prætextu licet alicui à bono continentia recedere nisi ducat uxorem quæ eatenus licet quo ad promissus non fuerit, aut uoto aut professione sacrorum ordinum perpetuus coelibatus: quia tunc nullo pacto licet uxorem ducere, aut fornicari, ut inferius libro sequenti copiosius disceptabimus.

De coelibatu improborum cum detestatione sodomiticæ turpitudinis. Cap. II.

Grauer sane redarguendi sunt foedi, & impudici quidam homines, qui quum expertes nuptiarum sint, & in coelibatu degant, nequaquam tamē à ueneris uoluptatibus sese continent, ut coelibes decet, sed potius uti contemptores matrimonii, pro una uxore, quā habere sibi honeste possent, sordidos obsoletorū, atq; scortorū greges agūt, & perosi maritorū nomina, in nefarios incestus, pdigiosasq; ac abominandas libidines plabuntur: & quæ nefandius esse nō potest, obscœnis inhiant puerorū amoribus: & egressi limites rationis oīa diuina, atq; humana, uenere auersa, & ipsa reclamante natura subuertunt. Nam (ut disserit eleganter Plato in eo libro, quem de legibus scripsit) quoties foemina, & masculus ad generandum conueniunt, uoluptas ex eo conuentu à natura quidem uidetur esse tributa: at quum mares maribus, aut foeminæ foeminis,

Iudi. 19

1.7005

0.5.1172